

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 12549/2023
21.08.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужиоца "Папирус" д.о.о. Озаци, чији је пуномоћник Миодраг Јанковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Високи савет судства, Привредни суд у Сремској Митровици, чији је законски заступник Државно правобранилаштво, Одељење у Суботици, ради накнаде материјалне штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гжрр 379/22 од 27.10.2022. године, у седници одржаној 21.08.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гжрр 379/22 од 27.10.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Сомбору Прр1 47/20 од 11.08.2021. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезана тужена да због повреде права на суђење у разумном року исплати тужиоцу 740.318,00 динара. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца у односу на законску затезну камату на износ од 740.318,00 динара почев од 31.05.2011. године до исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова поступка исплати 36.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Виши суд у Новом Саду је пресудом Гжрр 379/22 од 27.10.2022. године, ставом првим изреке, одбио жалбу тужиоца усвојио жалбу тужене и преиначио првостепену пресуду, у побијаном усвајајућем делу, утолико што је одбио тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му због повреде права на суђење у разумном року исплати 740.318,00 динара и обавезао тужиоца да туженој на име трошкова првостепеног поступка исплати 11.250,00 динара. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 18.000,00 динара. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права, с тим што је предложила да се ревизија сматра изузетно дозвољеном, у складу са одредбом члана 404. Закона о парничном поступку.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11 ... 10/23), у вези члана 92. Закона о уређењу судова ("Службени гласник РС", бр. 10/23) и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Ревидент у ревизији указује на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку, која није разлог за изјављивање ревизије, на основу одредбе члана 407. став 1. тачка 2. истог Закона.

Према утврђеном чињеничном стању, потраживање тужиоца, које је предмет спора, односи се на период 2008/2009 године, по основу фактура у односу на дужника "Центропромет" а.д. Шид, а које није успео да наплати у извршном поступку, због отварања поступка стечаја над дужником решењем Привредног суда у Сремској Митровици Ст 355/11 од 31.05.2011. године. Након отварања поступка стечаја над дужником – "Центропромет" а.д. Шид, тужилац је пријавио своје потраживање у износу од 876.359,14 динара, на име главног дуга и камате. Закључком Привредног суда у Сремској Митровици Ст 355/11 од 31.01.2019. године, утврђено је и признато потраживање тужиоца на име главног дуга 632.886,69 динара и на име камате 233.147,62 динара. Тужилац је 30.06.2020. године поднео Привредном суду у Сремској Митровици приговор ради убрзавања стечајног поступка у предмету Ст 355/11. Решењем Привредног суда у Сремској Митровици Р4 Ст 130/20 од 18.08.2020. године, усвојен је приговор предлагача "Папирус" д.о.о. Озаци и утврђено је да му је повређено право на суђење у разумном року у предмету Привредног суда у Сремској Митровици Ст 355/11. У стечајном поступку тужилац је успео да наплати потраживање које му је признато Закључком о листи признатих и оспорених потраживања разлучних и стечајних поверилаца у износу од 122.715,00 динара, тако да је преостао износ за наплату од 740.318,00 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев с позивом на одредбе члана 172, 185. и 190. Закона о облигационим односима, имајући у виду да је тужилац претрпео имовинску штету у виду неисплаћених потраживања утврђених и признатих у стечајном поступку.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев, имајући у виду неспорну чињеницу да је предметно потраживање тужиоца настало из комерцијалног односа са стечајним дужником, па је услов за одговорност тужене, у конкретном случају, постојање узрочно-последична веза између рада њених органа и настале штете, а то тужилац у току поступка није доказао иако је на њему био терет доказивања те чињенице, у смислу одредбе члана 228. и 231. став 2. Закона о парничном поступку.

По оцени Врховног суда, нижестепени судови су правилно применили материјално право.

Право на мирно уживање имовине прописано је одредбом члана 58. Устава Републике Србије и чланом 1. Протокола 1 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода тако што је гарантовано сваком физичком и правном лицу неометано уживање своје имовине и прописано је да нико не може бити лишен своје имовине осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права.

Закон о заштити права на суђење у разумном року („Службени гласник РС“, број 40/2015), у одредби члана 31. прописује да странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року у року од једне године од дана када је стекла право на правично задовољење. Одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективно (став 3).

На основу одредбе члана 172. став 1. Закона о облигационим односима, правно лице одговара за штету које његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција.

Према Закључку Грађанског одељења Врховног касационог суда усвојеном у седници одржаној 27.09.2019. године, Република Србија одговара за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа, која су без њихове кривице остале неизвршена и у поступку стечаја вођеним над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року.

У погледу извршних поверилаца који не спадају у горе наведену категорију, већ се ради о физичким и правним лицима која имају „комерцијална“ потраживања, нужно је утврђење узрочно-последичне везе између повреде права на суђење у разумном року и ненаплаћеног потраживања, као и да је искључиви разлог немогућности наплате потраживања неадекватно поступање суда. Дакле, тужилац је био дужан да докаже да је извршни дужник у тренутку покретања поступка за наплату имао довољно новчаних средстава у својој имовини и да је тужилац, поштујући редослед исплате, могао да наплати своје потраживање да је суд ефикасно поступао и предузимао делотворне радње у циљу наплате његовог потраживања, прописане одговарајућим законом који је примењиван у поступку извршења.

Имајући у виду да се у овом случају не ради о потраживању из радног односа већ о „комерцијалном“ потраживању привредних друштава насталог у њиховом међусобном пословном односу, те да тужилац није предлагао нити доставио доказе из којих би могло да се утврди да је он, пре покретања стечаја над стечајним дужником "Центропроект" а.д. Шид, покушавао наплату предметног потраживања, правилан је став другостепеног суда да то што је тужиоцу утврђена повреда права на суђење у разумном року у стечајном поступку који је у току против његовог извршног дужника, није довољно за остварење права тужиоца на накнаду материјалне штете од тужене, у ситуацији када се не ради о потраживању из радног односа које је остало неизмирено у

поступку стечаја вођеним над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом. Због тога се наводима жалбе тужиоца неосновано побија правилност примене материјалног права.

Правилна је и одлука о трошковима поступка, када се има у виду његов исход, јер је донета правилном применом одредбе члана 153. став 1. и члана 154. Закона о парничном поступку.

Из изложених разлога, Врховни суд је одлуку као у изреци донео применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа - судија
Добрила Страјина,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**